

N:o 64.

Af herr **Ros**, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning.

Då Kungl. Maj:t i propositionen n:o 39 med förslag till »Lag om reglering af prästernas aflöning» vidhållit den enligt mitt förmenande otidsenliga och olämpliga aflöningsformen med jordbruksboställen, har jag velat draga frågan om möjligheten af en partiell boställsindragning, sådan jag i min motion till 1908 års Riksdag föreslog, under Riksdagens förnyade pröfning.

Att tanken på boställsindragningens fördelar icke varit främmande för Kungl. Maj:t, det framgår såväl af 1904 års kungl. bref som äfven af nuvarande departementschefens yttrande till statsrådsprotokollen både år 1908 och innevarande år.

Departementschefen yttrar nämligen, att ur principiella grunder icke kan »uppvisas nödvändigheten däraf, att för prästerskapet vidkommande mer än i fråga om andra tjänstemän bibehålles den enligt senare tidens åskådning olämpliga aflöningsformen med jordbruksboställen».

Under debatten i Första Kammaren ställde sig departementschefen ingalunda afvisande mot förslaget om den partiella indragningen utan förklarade att »det förekommer icke så få fall, då man finner, att boställena äro antingen så illa belägna eller så dåliga, att det vore en fördel att få sälja dem och han ville ej förneka lämpligheten af att Kungl. Maj:t finge rättighet att, när alla myndigheterna funnit det nyttigt att försälja ett boställe, medgifva sådan försäljning». Äfven särskilda utskottet vid 1908 års riksdag erkänner det vara »obestridligt att genom försäljningen en tillfällig fördel skulle kunna tillskyndas pastoratet eller dess präster-

skap» och utskottet delar i allo de betänkligheter, som ej mindre i statsrådsprotokollet än i motionerna — däribland äfven undertecknads — anförts mot jordbruksboställen såsom form för prästernas aflöning. Utskottet afstyrkte dock motionen hufvudsakligen af det skäl, att »jordvärdet hade tendens att stiga och att den förmån, som vinnes genom värdestegringen å ecklesiastik jord icke bör komma någon annan än kyrkan till godo».

Jag hyser ingen tvekan om lämpligheten af boställsindragningen eller om fördelen för både prästerskapet och församlingarna af jordbruksandelens försäljning och jag skulle sålunda kunna ansluta mig till herr Daniel Perssons motion i dess nuvarande för de olika ortsförhållandena mera afpassade form. Men å andra sidan skulle ett Riksdagens beslut om den i motionen föreslagna skrifvelsen orsaka nya utredningar, så mycket mera tidsödande, som motionären föreslår helt andra aflöningsprinciper än de, på hvilka det kungl. förslaget är byggdt och om hvilkas företräde framför de af Kungl. Maj:t föreslagna jag ingalunda är öfvertygad.

Åtskilliga länsstyrelser hafva i sina utlåtanden uttalat sig för, att den nya regleringen af prästerskapets aflöning borde så ordnas, att den icke lade hinder i vägen för ett successivt genomförande af reformen med hänsyn till boställets indragning i den mån detta pröfvades möjligt och lämpligt.

Omständigheterna kunna vara sådana, att jordbruket ej kan mot skäligt arrende, ja kanske ej ens till något pris utarrenderas, och att boställshafvaren snarare anser det som en börda, än som en fördel, att själf bruka detsamma.

Om präst och församling af dessa eller andra skäl äro ense om fördelen af boställets försäljning, bör en möjlighet därtill förefinnas, och har jag därför till lagens 6:e paragraf föreslagit ett tillägg, innehållande bestämmelse om att den i lagens § 2 omförmälda nämnd har att under vissa förutsättningar tillse, om jordbruksandelen lämpligen kan från bostället afsöndras och försäljas.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag vördsamt hemställa,

att till § 6 i Lagen om reglering af prästernas aflöning må fogas en punkt 5 af följande lydelse:

»5. Möter hinder för utarrendering mot skäligt arrende af boställets jordbruk och äro vederbörande församling och boställshafvare af detta eller andra skäl ense om fördelen af boställets försäljning, skall nämnden tillse, om den del af bostället, hvarå jordbruk be-

drifves, lämpligen kan jämte bostället tillhörande skog afsöndras och försäljas samt hos Kungl. Maj:t göra underdånig framställning om tillstånd till sådan försäljning och i sammanhang härmed afgifva yttrande om det beräknade saluvärdet å dels jordbruksandelen, dels skogen äfvensom ifråga om huru stor andel af försäljningssumman kan antagas motsvara värdet af boställets virkesbehof öfverskjutande skogsafkastning. Vid pröfning af uppgjort förslag till lönereglering meddelar Kungl. Maj:t beslut jämväl rörande väckt fråga om försäljning af boställe. Gifves tillstånd till dylik försäljning, hvarvid skola för boställshafvarens räkning undantagas nödiga bostads- och ekonomihus äfvensom trädgårds- och planteringsland, meddelas tillika föreskrift, huru stor del af försäljningssumman skall tillgodoföras kyrkofonden såsom ersättning för mistad inkomst af boställets skog. Återstoden af försäljningssumman öfverlämnas till förvaltning af vederbörande kyrkoråd, och skall årliga afkastningen af denna pastoratets prästlönefond användas dels till byggnad och underhåll af kyrka och boställets hus, dels till bestridande af aflöningen för pastoratets prästerskap.

Har bostadsboställe af menighet anskaffats eller af enskild donerats, skall hela försäljningssumman för bostället ställas under kyrkorådets förvaltning och ränteframkomsten tillgodogöras för prästerskapets aflöning och boställets underhåll.»

Stockholm den 24 mars 1909.

Gustaf Ros.
